

drede; angående personer og slægter hjemmehørende i Kerteminde går man sjældent forgæves til V. Wolls samlinger.

Den 12. oktober 1893 blev det fynske Landsarkivs læsesal åbnet for offentligheden, og en måned senere kom den første arkivgæst, men så kom der heller ikke flere det år. Siden da er situationen i nogen grad ændret. I 1967 var der 2639 gæster på læsesalen, og besøget er stadig blomstrende, og da læsesalen er den samme som i 1893, så sidder gæsterne snart på skødet af hinanden, men hyggeligt er der stadig, selv om der ikke mere er palmer og gyngestol som i Wads tid.

Åge Fasmer Blomberg

En nyttig vejledning

A. STRANGE NIELSEN: LOKALHISTORISKE ARKIVER. *D. H. F.s håndbøger, Kbh. 1972. 91 s. Indb. Særpris 18,40 kr.*

Vi har måttet vente længe på fremkomsten af denne vejledning for medarbejdere ved de lokalhistoriske arkiver, ifølge forordet faktisk 13 år, men ventetiden har været frugtbar, og det foreliggende arbejde vil i lang tid være en uvurderlig hjælp for de lokalhistoriske arkivarer.

Efter en oversigt over de statslige arkivers udvikling (skrevet af rigsarkivar Johan Hvidtfeldt) gives der en grundig redegørelse for, hvordan man går til værks ved oprettelsen af et lokalhistorisk arkiv, skaffer sig medarbejdere, indsamler arkivalier og registrerer dem m. v.

Da provisor Hans Brandt i 1937 oprettede det første lokalhistoriske arkiv i Fåborg, var der næppe nogen der tænkte sig muligheden af, at dette var begyndelsen til en landsomfattende bevægelse, der langtfra har toppet endnu. Hver måned opstår der et nyt lokalhistorisk arkiv, og Brandts vejledning i oprettelse af byhistoriske arkiver har været udsolgt siden 1959.

Det er af stor værdi, at forfatteren understreger vigtigheden af, at såvidt muligt alle lokalhistoriske arkiver anvender samme registreringsprincipper. Noget sådant vil i høj grad lette benyttelsen af det indsamlede materiale. Grundlaget er det system, som Hans Brandt i sin tid indførte i Fåborg: Arkivalierne deles i tre afdelinger: Personalhistorie, topografi og saglige emner, således at den sidste gruppe omfatter alt det, som ikke kan henføres til de to første grupper. Dette system har betydelige praktiske fordele og passer fuldstændigt på mange mindre afleveringer af arkivalier, som vitterligt kun angår personer eller lokaliteter. Det er dog nok tænkeligt, at den saglige gruppe i det lange løb vil vise sig at være den største, og man kunne måske have ønsket sig en mere udførlig vejledning i, hvorledes man finregistrerer den slags sager. S. 58-59 understreger forfatteren, at det er en dødssynd at splitte et sammenhængende arkivfond ad, og det gør en erfaren lokalarkivar sikkert heller aldrig, men der er næppe tvivl om, at det kan være en fristelse for en begynder at gøre det. Således vil f. eks. et

advokatarkiv indeholde talrige sager af personalhistorisk eller topografisk interesse og kan altså forholdsvis let sorteres i disse grupper. Men så har man afskåret sig selv fra at kunne se, hvordan en advokatpraksis egentlig fungerede. Der er ofte klaget over, at proveniensprincippet resulterer i, at man ikke kan finde noget frem efter saglige emner, men løsningen er ikke at bryde princippet, men at opstille en tværregistratur ordnet efter saglige emner, personnavne og stednavne.

På s. 56 udtrykker forfatteren et ønske om, at de lokalhistoriske arkiver vil udarbejde og udsende registraturer over deres samlinger, og dette ønske deles utvivlsomt af alle historikere. Til syvende og sidst samler man arkivalier med det formål, at de engang skal bruges af nogen, men det forudsætter unægtelig, at man ved, at arkivalierne findes og hvor de findes.

Helle Linde og Anker Olsens oversigt fra 1968 er dels allerede forældet, dels næppe detaljeret nok for mange forskere, og f. eks. på Landsarkivet for Fyn, hvor jeg har mit virke, føles det hyppigt som et stort savn, at vi ikke er i stand til at oplyse gæsterne om, hvad de lokalhistoriske arkiver rummer. Jo flere nye arkiver der oprettes, jo større bliver dette savn. Men måske kan SLA's energiske formand overtales til også at stille sig i spidsen for udsendelsen af en fællesregistratur, når han har hvilet et stykke tid på sine velfortjente laurbær?

Anne Riising

Nye embedsetater

STIFTAMTMÆND OG AMTMÆND PÅ SJÆLLAND, LOLLAND-FALSTER OG BORNHOLM 1848–1970 OG DOMMERE OG DOMSTOLE PÅ SJÆLLAND, LOLLAND-FALSTER OG BORNHOLM 1919–69. *Begge udg. af Landsarkivet for Sjælland 1970. Henholdsvis 4 kr. og 12 kr.*

En af arkivvæsenets fornemmeste opgaver er at gøre det materiale, der er afleveret til de enkelte arkiver, så let tilgængeligt for publikum som muligt. Det vil sige, at det skal ordnes, overflødigt materiale skilles fra og kasseres, og det resterende skal registreres på en sådan måde, at publikum kan finde ud af det. Denne opgave kan gribes an på mange forskellige måder, og det bliver den også. Selvom arkivvæsenet er en enhed, er der heldigvis plads til forskellige synspunkter og metoder, der indbyrdes kan inspirere hinanden. Den første forudsætning for, at folk benytter arkivalierne er, at de ved, at de eksisterer, og ved i hvilket arkiv, de skal søge dem. Det er derfor nødvendigt, at arkiverne gør lidt reklame for sig selv, og dette sker da også, hovedsagelig gennem avisomtale af udstillinger og gennem indbydelser til deltagelse i kurser på arkiverne. Denne helt grundlæggende virksomhed kunne måske nok intensiveres, men det ville kræve ansættelse af nye arkivarer og overførsel af nogle af de gamle og erfarne (evt. på turnus) til særlige arkivpædagogstillinger – jvf. museumspædagernes succes. Næste trin er, at benytteren skal danne sig et overblik over sam-